

Předmluva 5

Poděkování 11

Úvod 13

1. Současná sociologie rodiny – konstruktivistické paradigma 16

1.1. Východiska16

1.2. Individualistická společnost a rodina – soudobé teorie18

 1.2.1. Individualizovaná společnost18

 1.2.2. Soukromý život a rodina v individualizované společnosti20

 1.2.3. Individualizace, rodina a genderová (ne)rovnost24

1.3. Partnerský rozchod25

 1.3.1. Rozdílné důsledky manželství a jeho rozpadu pro muže a ženy26

 1.3.2. Rozdílné důsledky rozchodu pro muže a ženy28

 1.3.3. Ekonomické dopady rozchodu pro rodiny s dětmi v ČR28

 1.3.4. Rozchod a péče o děti30

 1.3.5. Výchovné souvislosti rodičovského rozchodu31

1.4. Rodičovství v individualizované společnosti32

 1.4.1. Rozdělení na veřejné a soukromé32

 1.4.2. Rodičovství ve druhé fázi moderní rodiny33

 1.4.3. Postavení dítěte v individualizované společnosti34

1.5. Otcovství v sociologické teorii35

 1.5.1. Sociálně konstruované otcovství36

 1.5.2. Otcovství jako nekončící projekt Sebe36

 1.5.3. Otec jako významný blízký dítěte37

 1.5.4. Mateřství a otcovství – podobnosti a rozdílnosti38

 1.5.5. Biologické a sociální otcovství39

 1.5.6. Transformace otcovské role40

 1.5.7. Implikace pro otcovství43

1.6. Otcovství po partnerském rozchodu44

 1.6.1. Otcovská role a repertoáry otcovství44

 1.6.2. Tradiční a moderní norma otcovství46

 1.6.3. Důsledky tradiční normy na makroúrovni47

 1.6.4. Důsledky tradiční a moderní normy na mikroúrovni48

1.7. Otcovství po partnerském rozchodu v České republice	50
1.7.1. Česká legislativa jako zakotvení norem otcovství a otcovské repertoáry	50
1.7.1.1. Povinnosti rodičů definované zákonem o rodině	52
1.7.1.2. Muž a žena v rodičovství	52
1.7.1.3. Zákon o rodině a repertoáry otcovství	53
1.7.2. Současná situace a okolnosti porozchodového otcovství v České republice	57
1.7.2.1. Tradice legislativního znevýhodňování otců v péči o děti	59
1.7.2.2. Rozvod, osamělé matky a neúplné rodiny v současném veřejném diskurzu	61
1.7.2.3. Rozvod a otcovství v České republice	62
1.7.2.4. Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem po rozvodu	62
1.7.2.5. Legislativa a úpravy svěřením do péče	63
1.7.2.6. Nová uspořádání porozvodové péče a jejich praktická realizace	64
2. Metodologické předpoklady výzkumu otcovství po rozchodu rodičů	67
2.1. Výzkumná metoda	67
2.1.1. Induktivní postup a místo teorie	68
2.1.2. Sociální konstruktivismus	69
2.1.3. Sociální konstruktivismus a „analytické závorkování“	69
2.2. Teoretické paradigma výzkumu porozchodového otcovství	70
2.2.1. Konstruktivistická <i>grounded theory</i>	72
2.2.2. Rozhovor v konstruktivistickém paradigmatu	74
2.2.3. „Rozumějící rozhovor“	75
2.3. Výzkum otcovství po rozchodu partnerů	77
2.3.1. Výběr vzorku	77
2.3.2. Scénář rozhovoru	78
2.3.3. Provádění rozhovorů	79
2.3.4. Analýza materiálu	80
2.3.5. Validita a reliabilita	82
2.3.6. Etické souvislosti	83
3. Repertoáry otcovství	85
3.1. Živitel jako jeden z hlavních repertoárů otcovství	85
3.1.1. Rozchod a repertoár živatele	86
3.1.2. Dvě roviny finančního přispívání	87
3.1.3. Jak se otcové vztahují k repertoáru živatele	90
3.1.4. Závěr	94
3.2. Otec jako pečovatel	96
3.2.1. Pečovatel po rozchodu	98

3.2.2. Jak se otcové vztahují k repertoáru pečovatele	99
3.2.3. Závěr.....	103
3.3. Otec jako blízký dítěte.	104
3.3.1. Blízkost po rozchodu	105
3.3.2. Jak se otcové vztahují k repertoáru blízkosti.....	106
3.3.3. Závěr.....	111
3.4. Otec jako vychovatel	112
3.4.1. Repertoár vychovatele po rozchodu	113
3.4.2. Závěr.....	118
3.5. Otec jako učitel	119
3.5.1. Školní kapitál jako rodinný nedostatkový zdroj	120
3.5.2. Závěr.....	124
3.6. Další repertoáry	125
3.6.1. Otec jako bavič a partner při hře	126
3.6.2. Otec jako hlava rodiny	129
3.6.3. Otec jako představitel původu	130
3.6.4. Shrnutí	133
4. Typologie otcovství po rozchodu partnerů	134
4.1. Vzdálení otcové-živitelé.	136
4.1.1. Otcovské repertoáry vzdálených otců-živitelů	137
4.1.2. Příklad: Vít	140
4.2. Otcové, kteří pomáhají	141
4.2.1. Otcovské repertoáry pomáhajících otců.....	142
4.2.2. Příklad: Zbyněk a Radek	145
4.3. Pečující přítomný otec	147
4.3.1. Otcovské repertoáry pečujících otců	147
4.3.2. Příklad: Daniel	149
5. Osobní a otcovská identita rozvedených otců.	151
5.1. Otcovská role a identita	152
5.1.1. Otec jako sociální role	153
5.1.2. Otec jako ideál	154
5.2. Muži a práce	157
5.3. Maskulinita a maskulinity	160
5.3.1. Maskulinita versus feminita	161

5.3.2. Maskulinita a moc	163
5.3.3. Maskulinita, emoce a ztráta	169
5.4. Otcovská identita a rozchod.	172
5.4.1. Vztah mezi rodiči a otcovská identita	173
6. Další faktory ovlivňující kontinuitu vztahu mezi otcem a dítětem	175
6.1. Vztah s bývalou partnerkou	175
6.1.1. Rozvodová válka: konflikty mezi rodiči	180
6.2. Bydlení jako faktor ovlivňující vztah mezi otcem a dítětem.	182
6.3. Nové manželství otce a jeho vztah k dětem z předchozího svazku	185
7. Shrnutí a závěry	188
7.1. Proměny společnosti a křehkost rodiny	188
7.2. Porozvodové konfigurace otcovství	189
7.2.1. Otcové před rozchodem, otcové po rozchodu	189
7.2.2. Kontinuita vztahu po rozchodu	191
7.2.3. Další faktory určující kontinuitu vztahu	194
7.3. Nemožná rovnost mužů a žen ve sféře rodičovství?	195
Literatura	199
Příloha 1: Statistiky rozvodovosti	208
Příloha 2: Scénář rozhovoru	212
Příloha 3: Výzkumný vzorek – přehled	214
Příloha 4: Síťové náhledy na uspořádání kódů používaných při analýze v programu Atlas.ti	220
Příloha 5: Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů.	222
Příloha 6: Rozdělení komunikačních partnerů do typů osobních otcovských rolí	223
Summary	224
O autorce	231